

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 800/2021
25.11.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милорад Тешић, адвокат из ..., против туженог Института за лечење и рехабилитацију „ББ“ са седиштем у ..., кога заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Нишу, ради накнаде штете због незаконитог престанка радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1278/2019 од 10.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1278/2019 од 10.11.2020. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 1360/16 од 20.11.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1360/16 од 20.11.2018. године одбијен је као неоснован, тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се обавезе тужени Институт за лечење и рехабилитацију „ББ“ да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене добити, за период од 08.10.2013. године до 07.02.2016. године исплати износе ближе означене у изреци са каматом од доспелости сваког појединачног износа па до исплате; обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 396.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1278/2019 од 10.11.2020. године, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1360/16 од 20.11.2018. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/18..18/20), па је оценио да је изјављена ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У ревизији се не указује на остале битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. тачка 2. и тачка 3. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на који се у образложењу ревизије посебно указује није прописана као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на радном месту лекара специјалисте интерне медицине. До 07.03.2013. године тужилац је био директор Института, када је решењем Владе Републике Србије разрешен са те дужности, а затим је радио на пословима шефа одељења „А“ за специјализовану рехабилитацију кардио васкуларних болесника, када му је решењем туженог број .. од 07.10.2013. године отказан уговор о раду број .. од 19.03.2013. године, због учињених повреда радних обавеза – неблаговремено, несавесно и немарно извршавање радних обавеза и радних дужности и незаконито располагање средствима послодаваца и немаран однос према тим средствима, те злоупотреба положаја и прекорачење овлашћења. Правоснажном пресудом Основног суда у Нишу П1 3668/13 од 15.05.2015. године поништено је, као незаконито, наведено решење туженог и обавезан је тужени да тужиоца врати на рад, што је и учињено закључењем уговора о раду број .. од 10.12.2016. године.

По захтеву Вишег јавног тужилаштва у Нишу у предмету Кт. 147/13 дана 23.04.2013. године Одсек за оперативну криминалистичку технику ОКП-ОЗСПК је извршио контролу спроведених јавних набавки код туженог, када је одузео лаптоп рачунаре и деловоднике рада и у вези са извршеном контролом доставио извештај Вишем јавном тужилаштву у Нишу. У јуну 2013. године тужиоцу је одређен притвор који је трајао до 22.08.2013. године (25.06.2013-22.08.2013. године), а против тужиоца је покренут кривични поступак пред Основним судом у Нишу.

У периоду пре одређивања притвора и доношења решења о отказу уговора о раду тужилац је учествовао у клиничким испитивањима и клиничким студијама у области реуматологије и кардиологије за које сагласност даје надлежно министарство а Агенција за лекове и медицинска средства даје одобрење. Тужилац је са фармацеутским кућама имао закључене уговоре као главни истраживач и на основу тих уговора имао је и право на одговарајућу накнаду у иностраној валути, за обављена испитивања. Услов за обављање посла главног истраживача, односно члана истраживачког тима је радни однос у институту у коме се спроводи истраживање. Такође, пре отказа уговора о раду тужилац је за потребе фармацеутске куће држао и предавања и по том основу остваривао приходе у динарима.

Средином јула 2013. године фармацеутске куће, као спонзори, поднеле су Етичком одбору туженог, у смислу одредби Правилника о садржају захтева односно документације за одобрење клиничког испитивања лека медицинског средства, као и начин спровођења клиничког испитивања лека и медицинског средства („Сл. гласник РС“ бр. 64/11 и 91/13), захтеве да се тужилац замени са места главног истраживача јер је исти у притвору, а због неактивности у истраживању која је узрокована одређивањем притвора, али касније и услед незаконитог отказа уговора о раду. Етички одбор је донео више одлука којима је одобрио замену главног истраживача за студије чији су

спонзори поднели захтев за измену главног истраживача. Висина изгубљене добити због замене тужиоца са места главног истраживача за студије чији су спонзори поднели захтев Етичком одбору је утврђена налазом и мишљењем вештака економско финансијске струке.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су закључили да тужени није пасивно легитимисан у овој парници, јер не постоји његова одговорност за штету у виду изгубљене добити коју тужилац потражује, обзиром да је тужилац смењен са места главног истраживача у клиничким студијама и испитивањима на захтев фармацеутских кућа, као спонзора које су поднеле Етичком одбору туженог због неактивности тужиоца који се у време подношења захтева налазио у притвору. Такође, нижестепени судови сматрају да је последица незаконитог отказа накнада штете у виду изгубљене зараде, у смислу члана 191. Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05...32/13), а да тужени није одговоран за штету коју тужилац потражује у смислу члана 154. и 156. Закона о облигационим односима, јер тужени није на било који начин учествовао у овим истраживањима у смислу давања средстава за клиничка испитивања и плаћања накнаде главном истраживачу и члановима истраживачког тима.

Врховни касациони суд сматра да због погрешне примене материјалног права нижестепени судови нису потпуно утврдили чињенично стање.

Наиме, тужилац је, према стању у списима учествовао у 16 клиничких студија као главни истраживач, а у поступку није на поуздан начин утврђено када су поднети захтеви Етичком одбору туженог од стране фармацеутских кућа као спонзора за замену тужиоца са места главног истраживача, односно да ли су сви захтеви поднети у периоду када је тужилац био у притвору или су неки од захтева поднети и после изласка тужиоца из притвора и након доношења решења о отказу уговора о раду, које је касније поништено, као незаконито. У том смислу у поступку није утврђена узрочно последична веза између штете коју је тужилац претрпео и радње туженог, имајући у виду да су спонзори клиничких испитивања и клиничких студија тражили замену тужиоца као главног истраживача због његове неактивности, било у периоду када је био у притвору, било у периоду када му је отказан уговор о раду. Поред тога, судови нису утврдили чињенице које се односе на део тужбеног захтева у вези изгубљене добити због учествовања тужиоца на предавањима за потребе фармацеутских кућа, те да ли би тужилац у спорном периоду, с обзиром на све околности, могао да очекује учествовање на тим предавањима и остваривање прихода, с обзиром на чињеницу да је тужилац приходе од предавања остваривао пре доношења решења о отказу уговора о раду. Зато је ревизија тужиоца усвојена, а побијане пресуде укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, поново оценити приговор недостатка пасивне легитимације туженог и постојања одговорности туженог за штету коју је тужилац претрпео у спорном периоду, те да ли је у свим клиничким испитивањима и студијама у којима је тужилац учествовао као главни истраживач до његове замене са места главног истраживача дошло због његовог притварања или због доношења незаконитог решења о отказу уговора о раду. Такође, првостепени суд ће утврдити и да ли је тужилац могао да очекује позив од фармацеутских кућа за одржавање предавања и остваривање накнаде по том основу у спорном периоду, с обзиром на чињеницу да није био у радном односу

код туженог. Пошто поступи по наведеним примедбама, првостепени суд ће поново одлучити о тужбеном захтеву.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић